

*Зарішення І. М.
Терн*

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Вінницький навчально-науковий інститут економіки
Вінницький коледж економіки та підприємництва

2019

НАПРЯМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ ДЕРЖАВИ,
РЕГІОНІВ, ПІДПРИЄМСТВ, ОРГАНІЗАЦІЙ

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції

м. Вінниця, 17 квітня 2019 року

ТОМ I
ЧАСТИНА 2

Вінниця, 2019

УДК [338.242.4+334-334.72]:336:330.542.001.76 (477)
Н 27

Друкуються за рішенням Вченої ради Вінницького навчально-наукового інституту економіки Тернопільського національного економічного університету

Протокол № 9 від 26 квітня 2019 р.

Організаційний комітет:

Голова: Крисоватий А. І. – д.е.н., професор, ректор ТНЕУ.
Заступник голови: Задорожний З.-М. В. – д.е.н., професор, проректор ТНЕУ з наукової роботи.

Заступник голови: Погрішук Б. В. – д.е.н., професор, директор ВНПЕ ТНЕУ.

Члени оргкомітету:

Добіжа Н. В. – к.е.н., доцент, директор ВКЕН ТНЕУ;
Мельник В. І. – д.е.н., професор, заступник директора ВНПЕ ТНЕУ з наукової роботи;
Мартусенко І. В. – к.г.н., доцент, заступник директора ВНПЕ ТНЕУ;
Погрішук Г. Б. – д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування ВНПЕ ТНЕУ;
Ціхановська О. М. – к.е.н., доцент, завідувач кафедри економіки підприємств і корпорацій ВНПЕ ТНЕУ;
Пиливець В.М. – к.е.н., доцент, в.о. завідувача кафедри бухгалтерського обліку і аудиту ВНПЕ ТНЕУ;
Вільчинська О.М. – к.е.н., доцент, в.о. завідувача кафедри гуманітарних і фундаментальних дисциплін ВНПЕ ТНЕУ
Світлак І.І. – к.ю.н., доцент, завідувач кафедри правового регулювання економіки і правознавства ВНПЕ ТНЕУ;
Дончак Л. Г. – к.е.н., доцент кафедри економіки підприємств і корпорацій ВНПЕ ТНЕУ.

Технічні редактори: Цуркан С.Ф., Чорна З.Ф., Новіцька О.О., Собчук М.О., Жарчук В.А., Гладун Н.Ю., Бевз С.М.

Н 27 Напрями модернізації фінансово-економічної системи держави, регіонів, підприємств, організацій : зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 17 квітня 2019 р.: у 2-х т. Т. 1. Ч. 2. / За заг. ред. В.І. Мельник. Тернопіль: Крок, 2019. 177 с.

ISBN 978-617-692-528-6

До збірника включено статті та матеріали доповідей учасників конференції. Розглядаються актуальні теоретичні і практичні питання модернізації фінансово-економічної системи держави, регіонів, підприємств, організацій. Висвітлюються питання фінансової системи держави: становлення та вектори розвитку; ефективне управління економікою: теорія та практика; актуальні питання обліково-аналітичного забезпечення діяльності вітчизняних підприємств; фундаментальні та гуманітарні засади модернізації та розвитку соціально-економічної системи; правове забезпечення модернізації фінансово-економічної системи.

Відповідальність за зміст публікацій та орфографічне оформлення несуть їх автори

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ IV

ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ТА ГУМАНІТАРНІ ЗАСАДИ МОДЕРНІЗАЦІЇ
ТА РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ

Сірко А.В. Еволюція поняття капіталу як показник розвитку економіки та суспільства	6
Зицько В.В. Венчурне інвестування як форма фінансового забезпечення інноваційної діяльності	9
Струкевич О.К. Сутність автономного статусу української козацької держави у ході її історичної еволюції	12
Грищенко І.В., Денисюк О.М. Оцінка фінансової стійкості підприємства	15
Грищенко І.В., Балахонова О.В. Організаційно-методологічні засади фінансового аналізу звітності сільськогосподарського підприємства	18
Вільчинська О.М. Шляхи покращення управління поточними витратами на підприємстві	21
Movehan L.G. The role of a cross-curricular approach at economic professional training	23
Гум'янцева К.Є. Роль імітаційно-ігрового моделювання у процесі вивчення вищої математики майбутніми економістами	25
Творун С.О. Українська автентична релігія: ідентифікація понять	28
Зарішнік І.М. Інформальна освіта як форма професійного розвитку викладачів	30
Восвода А.Л. Технологія активізації пізнавальної діяльності студентів в процесі навчання	33
Дебровольська Н.В. Моделювання фінансового забезпечення виробничої діяльності підприємства	35
Забродіна Л.О. Застосування новітніх засобів навчання як важлива дидактична умова якісної організації навчання у вищій школі	40
Грищенко І.В. Фінансова стійкість державного підприємства	42
Сорока Ю.О. Сучасні методи викладання	45
Жмурко І.Л. Модернізації вищої освіти в Україні як складової соціально-економічного розвитку	48
Шевчук О.П. Інноваційні технології в підготовці педагога вищої школи	51
Колесник О.В., Колесник О.П. Мотивація дітей у процесі навчання	54
Горlach Н.Р. Особливості адаптації дітей вимушених переселенців	56
Постоловська О.П. Інноваційні технології у викладанні англійської мови	58
Калура О.М. Гейміфікація як метод підвищення ефективності навчання студентів	61
Городенська І.В. Поняття інтерактивного навчання	63
Олійник М. Ю. Використання інноваційних технологій навчання, як засіб підвищення якісних показників навчальних досягнень студентів ЗВО І-III ступенів	66
Шаронь Г.С. Особливості психологічного супроводу дітей та підлітків в умовах травматичної кризи	68

Стосовно назви сучасних вірувань, що існують на побутовому рівні в релігійно багатих українців, найкраще підходить термін «двовір'я», про який І. Огієнко писав: «З бігом віків постав так званий синкретизм, правильніше – двовір'я – поєднання дохристиянської віри даного народу з Вірою Нової Християнством. І це двовір'я панує й сьогодні в світі, де сильніше, а де менше, але воно таке панує у всіх народів світу» [2, с.6].

Отже, необхідно чітко розмежовувати поняття «архаїчне православ'я», «християнське православ'я», «українське двовір'я» та «рідновірство».

Автентичну дохристиянську релігію предків українського народу пропонуємо називати «архаїчним православ'ям».

Найпоширенішу в Україні гілку християнства у науковому вжитку варто називати загальноєвропейським терміном – «ортодоксальне християнство», а використовуючи термін «православ'я», уточнювати – «християнське православ'я» пам'ятаючи, що ця течія християнства на побутовому і звичаєво-обрядовому рівні увібрала чимало елементів автентичної релігії українського етносу – ірадіального українського православ'я. Синкретичні погляди, що поєднують дохристиянські і християнські культури на побутовому рівні, можна називати і «українським двовір'ям».

Сучасні українські релігійні течії, що базуються на інтерпретаціях давньоукраїнської автентичної релігії та її сучасному переосмисленні і реконструкції в засобах масової інформації все частіше називають «рідновірськими». Назва є досить вдалою, оскільки вона походить від словосполучення «рідна віра», яке присутнє у більшості назв таких релігійних громад.

Список використаних джерел:

1. Рыбаков Б.А. Язычество древних славян. Издание 2-е. Москва: Наука, 1994. С.38 с.
2. Іларіон митрополит. Дохристиянські вірування українського народу: Іст. реліг. мон. згр. Київ: Обереги, 1992. 424 с.
3. Велесова книга: Легенди. Міти. Думи. Скрижалі буття українського народу. І тис. 10 н.д. – І тис. н.д. Упорядкування, ритмічний переклад, довідковий матеріал Б. Зенка. Київ: Індоєвропа, 1994. Кн.1-4. 316 с.

ІНФОРМАЦІЙНА ОСВІТА ЯК ФОРМА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИКЛАДАЧІВ

Зарішник І.М., к.вед.н., доцент
Донецький національний університет імені Василя Стуса

Задекларована Законом України «Про освіту» (2017) можливість здобування освіти впродовж усього життя у різних формах і видах, в тому числі освіту дорослих, звертає увагу на знаходження найоптимальніших шляхів вирішення питання неперервності освіти загалом та професійного розвитку

викладачів освітньої діяльності зокрема. Викладач закладу вищої освіти є важливою ланкою процесу її неперервності, оскільки професійне вдосконалення є необхідним елементом професіоналізму педагога, отож викладач він мусить все життя. Необхідність нової моделі «пожиттєвого навчання» обурюють й сучасні дослідники проблеми освіти дорослих, вказуючи на необхідність розвитку як формальних і неформальних, так й інформальних складових підготовки педагогічних кадрів [1]. Аналіз теорії і практики досліджуваної проблеми дозволив виявити суперечності між розробленою нормативною базою стосовно формальної, неформальної та інформальної освіти та рівнями її забезпечення. У зв'язку з цим виникає необхідність розробки теоретичних основ інформальної освіти як форми професійного розвитку викладачів ЗВО.

Теоретичні засади інформальної освіти свого часу досліджували В. Андрушенко, С. Архангельський, С. Архипова, І. Барсуков, С. Змейов, Г. Кудрявцева, Л. Лук'янова, Н. Дем'яненко, С. Сисоєва та ін. Більшість дослідників приділяли увагу самоосвіті вчителів (В. Сухомлинський, І. Зязюн, С. Єлпанов, П. Підкасистий, М. Рогозіна та ін.). Сьогодні різним аспектам самоосвіти педагогічних кадрів присвячено роботи О. Аніщенко, М. Бирки, І. Бонданової, Л. Булдігіної, В. Вітюк, Г. Данилової, М. Ксьонзенко, С. Кузікової, Л. Мартинець, Н. Нічкало, Л. Ніколенко, Л. Пуховської, Л. Сігачової, Т. Шестакової та ін. Проте, як форма професійного розвитку викладачів, ця проблема не знайшла ґрунтовного висвітлення у працях науковців.

Метою нашого дослідження є теоретичний аналіз інформальної освіти як форми професійного розвитку викладачів.

З'ясуємо сутність основних понять нашого дослідження. Інформальна освіта (самоосвіта) – це один із видів освіти, який «передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей, зокрема під час невикладеної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, родиною чи дозвіллям» [2].

Неперервний професійний розвиток – це безперервний процес навчання та вдосконалення професійних компетентностей фахівців після здобуття вищої та/або післядипломної освіти, що дає змогу фахівцю підтримувати або покращувати стандарти професійної діяльності і триває впродовж усього періоду його професійної діяльності [2].

За визначенням ЮНЕСКО, інформальна освіта (англ. Informal education) – форма освіти, що є цілеспрямованою або ретельно спланованою, але не інституціоналізованою, тобто менше організована і структурована, ніж формальна і неформальна освіта. Інформальна освіта може включати навчальну діяльність в родині, на робочому місці, за місцем проживання і в новонародженому житті, її спрямованість визначається самостійно, родиною або освітнім.

Інформальна освіта (самоорганізована освіта, самоосвіта) – це освіта цілеспрямована і спланована особистістю без задіяння інфраструктури соціальних освітніх інститутів. Відтак, синонімом інформальної освіти є давно

відоме поняття самоосвіта, від якою ще В.О. Сухомлинський пропонує самостійне оволодіння теоретичним матеріалом і практичними завданнями. Говорячи про самоосвіту вчителя, педагог вказує на особисті зусилля кожного окремого вчителя, котрі спрямовані на підвищення власної професійної майстерності та педагогічної культури [3].

Оскільки інформальну освіту можна здобувати там, де є інформаційні технології, за допомогою яких можна здійснювати інформаційний пошук та змістовий аналіз професійної інформації, то сказане засвідчує факт її індивідуалізації, тобто людина здатна сама обирати місце, час, зміст такої освіти. Цей вид освіти дорослих може виступати формою професійного розвитку викладача закладу вищої освіти, так як дає свободу особистості викладача вибору рівня, місця і часу, терміну і змісту самоосвіти. Інформальна освіта, на думку Л. Сігасвої, формує в особистості бажання «вчитися і створювати себе», яке постає як необхідність для вдосконалення професійних компетентностей, що триває впродовж всього періоду професійної діяльності педагога. До того ж, дослідниця розглядає освіту дорослих в Україні як стратегічний ресурс і національне надбання держави [4]. Пуховська Л. визначає напрямки, у яких має здійснюватися накопичення бази знань з неперервного професійного розвитку вчителів. Розвиток людини у її професійній ролі, на думку Л. Пуховської, має відбуватися в результаті накопичення практичного досвіду й переосмислення або рефлексії способів викладання [5]. Цей досвід здобувається педагогом шляхом перегляду педагогічних передач і відео, читання фахової, педагогічної і психологічної літератури, перегляду всеукраїнських та міжнародних конкурсів «Учитель року» тощо. Наковилі (Т. Гансер, А. Глетхорн, Л. Пуховська, Г. Філдинг) зазначають, що професійний розвиток учителів – це довготерміновий процес систематичного надання можливостей і досвіду зростання і розвитку в професії. Дослідниця Л. Пуховська проаналізувала, зокрема, що С. Дей однією з форм професійного розвитку педагога вважає самостійний перегляд, оновлення і розширення вчителем своїх зобов'язань щодо моральної мети викладання, професійного мислення і критичного розвитку знань та умінь [5, с. 99]. У своїй роботі авторка доводить, що найефективнішою формою професійного розвитку вчителя є «щоденна діяльність в школі», навчання на робочому місці («on-the job learning» activities) [5, с. 100].

Таким чином, можемо стверджувати, що інформальна освіта є синонімом поняття «самоосвіта» і одним із видів освіти дорослих. Ми розглядаємо її як одну із форм професійного розвитку викладача ЗВО, що відрізняється від інших форм меншою структурованістю і передбачає самоорганізацію здобуття або вдосконалення викладачем професійних компетентностей як на робочому місці, так і у громадській, суспільній чи дозвілєвій діяльності.

Список використаних джерел:

1. Аніщенко В., Надалка О. Неперервна педагогічна освіта у контексті навчання впродовж життя. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи. Вип. 2, 2010. С. 219.

2. Закон України «Про освіту» № 2147-VI від 21.07.2017 №38-39. Ст. 380 (прийняття від 21.07.2017 №38-39). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/39671:63436>, (дата звернення 18.03.19).
3. Сігасова Л.О. Що поради учителя. URL: <http://pedagogy.hnu.edu.ua/wordpress/wp-content/uploads/2014/03/100porad.pdf>, (дата звернення 18.03.19).
4. Пуховська Л. Характеристика структури освіти дорослих в сучасній Україні. Вісник Закарпатського державного університету. Вип. 59. Сер. Пед. науки. 2011. № 42. URL: http://eprints.zu.edu.ua/7311/1/vip_59_8.pdf, (дата звернення 18.03.19).
5. Пуховська Л. Теоретичні засади професійного розвитку вчителів: рух у сучасній Україні. Порівняльна професійна педагогіка. 2011. №1. С. 97-100. URL: <http://knu.km.ua/toot/res/2-7001-31.pdf>, (дата звернення 18.03.19).
6. Міршнік С.І. Професійний розвиток педагога: сучасні підходи. Київ: Педагогіка, 2016. Вип. №2 (29). URL: <https://repository.kristi.com.ua/handle/eprints/1000>, (дата звернення 18.03.19).

ТЕХНОЛОГІЯ АКТИВІЗАЦІ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ

Восвода А.Л., к.пед.н, доцент
Вінницький державний педагогічний
університет імені Михайла Коцюбинського

Одним із найважливіших завдань модернізації системи вищої освіти України є забезпечення якості підготовки фахівців на рівні міжнародних стандартів, виховання самостійності, відповідальності, формування їхньої активної життєвої позиції.

Актуальності не втрачають питання про якість освіти, рівень компетентності випускників, їх вміння пристосовуватись до змінених умов життя. У зв'язку з цим зусилля багатьох перетворень у закладах вищої освіти України спрямовані на вироблення й усвідомлення нових теоретичних і методичних засад функціонування системи фахової підготовки студентів.

Метою даної статті – охарактеризувати основні компоненти технології активізації пізнавальної діяльності студентів, з урахуванням ідей сповнення навчально-виховного процесу у закладах вищої освіти.

Нами розроблена технологія активізації пізнавальної діяльності студентів, яку можна використовувати в процесі викладання різних дисциплін, зокрема вищої математики.

Характеризуючи дану технологію виділяємо її цільові орієнтації, концептуальну частину, змістову частину, процесуальні характеристики, програмно-методичне забезпечення, класифікаційні параметри.

До цільових орієнтацій технології активізації пізнавальної діяльності відносимо: розвиток пізнавальних інтересів; забезпечення активності